

Novi priročnik

Osebna varovalna oprema

Avtor:
dr. Jožef Horvat

Izšel je prenovljeni in dopolnjeni priročnik namenjen vsem, ki se pri svojem poklicnem delu srečujejo z varstvom in zdravjem pri delu ter varnostnim inženirjem v pomoč pri izdelavi izjave o varnosti z oceno tveganja ter pri izbiri osebne varovalne opreme.

V pomoč bo tudi delodajalcem, pravnim osebam v trgovini, samostojnim podjetnikom pri poznavanju, zagotavljanju in izbiri primerne osebne varovalne opreme.

Knjiga je namenjena tudi kot študijsko gradivo študentom in vsem bodočim diplomantom, ki se bodo odločili, da svojo poklicno pot nadaljujejo v smeri zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu.

V Sloveniji je na področju osebne varovalne opreme pri trgovcih in tudi v uporabi žal še veliko nepravilnosti. Letna poročila in stanje (ne)uporabe osebne varovalne opreme so opisana v poročilih pristojnih inšpekcijskih organov.

Inšpekcijski pregledi Inšpektorata Republike Slovenije za delo v zvezi z osebno varovalno opremo se vršijo na podlagi določb Zakona o varnosti in zdravju pri delu ter Pravilnika o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu.

Tržni inšpektorat izvaja inšpekcijske nadzore s kontrolo izvajanja postopkov ugotavljanja skladnosti z Uredbo (EU) 2016/425, tako na trgu s kontrolo pri distributerjih, dobaviteljih, uvoznikih, kot tudi proizvajalcih. Posebno vlogo pri nadzoru osebne varovalne opreme pri uporabnikih, to je v delovnih procesih, izvaja pristojni organ za ugotavljanje skladnosti. Pri izpolnjevanju postopkov ugotavljanja skladnosti se preverja vsak tip posebej, in sicer ali so zahteve, ki jih ureja Uredba EU 216/425 izpolnjene in s tem tudi izpolnjevanje zahtev standardizacijske zakonodaje.

Najpogosteje ugotovljene **nepravilnosti pri nadzoru nad uporabo:**

- nezagotavljanje OVO,
- nezagotavljanje uporabe OVO,
- nezagotavljanje pregledov in preiskav OVO,
- neopredeljenost OVO v internih aktih (izjava o varnosti in ocena tveganja),
- nevedenje evidence o preskusih in pregledih OVO.

Najpogosteje ugotovljene **nepravilnosti pri nadzoru na trgu:**

- nezagotavljanje predpisanih navodil za uporabo,
- nepopolna navodila za uporabo,
- neskladnost navodil v slovenskem jeziku z navodili, ki jih je zagotovil proizvajalec v tujem jeziku,
- nezagotavljanje, nepopolnost izjave EU o skladnosti.

Knjiga **Osebna varovalna oprema** obsega 16 poglavij. V kratki obravnavi knjige predstavljamo nekaj poglavij.

V poglavju Oprema za varovanje glave so opisane in natančno podane zahteve v standardih SIST EN za varovanje glave v delovnem okolju.

Predstavljene so tudi zahteve za čelade namenjene kolesarjem in smučarjem na snegu.

Vse čelade, ki so izdelane v skladu s predpisanimi tehničnimi zahtevami in standardi ter je bila njihova skladnost ugotovljena po predpisanem postopku, morajo biti pravilno **označene z:**

- znakom CE,
- številko standarda,
- številko pooblaščenega organa – štirimestna številka,
- letnico izdelave,
- rokom uporabe,
- identifikacijsko oznako proizvajalca,
- piktogramom.

K varovalni čeladi se priložijo še naslednje listine:

- navodila za uporabo,
- ES izjava o skladnosti,
- ES certifikat o pregledu tipa,
- del tehnične dokumentacije.

Trgovine, ki prodajajo osebno varovano opremo v Sloveniji, so dolžne k varovalni čeladi priložiti tudi navodila za uporabo v slovenskem jeziku. Trgovci, ki osebno varovalno opremo – varovalne čelade prodajajo, morajo upoštevati tudi 34. člen Zakona o varstvu potrošnikov. Nadzor nad izvajanjem Uredbe 2016/425/EU na trgu pa izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

V poglavju Varovanje dihalnih organov je podrobno opisan filtrirni in izolirni sistem varovanja dihalnih organov, glede na vrsto onesnaževalca in po načinu delovanja.

Podrobno je podana in opisana uporaba in neuporaba največkrat uporabljenih mask in polmask (respiratorjev) v času pandemije Covid-19, tako FF P1, FF P2 in FF P3.

Osebno varovalno opremo za varovanje dihalnih organov delimo v dve veliki skupini:

filtrirni sistem – izolirni sistem. Glede na vrsto onesnaževalca zraka in po načinu delovanja še na:

- varovalno masko s cedilom za odstranjevanje delcev,
- varovalno masko s cedilom za odstranjevanje delcev, plinov in par,
- izolacijska sredstva v primeru zmanjšanja deleža kisika,
- ali v primeru, ko je onesnaževalec zraka nad zaščitno mejo sredstva filtracije.

Po načinu delovanja:

- varovalna oprema na osnovi filtracije. To je oprema, ki prečiščuje zrak iz neposredne okolice, v kateri je uporabnik,
- varovalna oprema na osnovi izolacije. Če se zmanjša količina kisika pod dovoljeno mejo ali poveča vsebina onesnaževalca v zraku, uporabljamo izolacijsko opremo, ki oskrbuje uporabnika s svežim zrakom, neodvisno od okolice in najvišje dovoljene koncentracije onesnaževalcev v zraku.

V poglavju Dodatki so najprej podani temeljni pojmi in izrazi na področju standardizacije, organi, odgovorni za standarde in predpise ter koliko standardov poznamo in uporabljamo za posamezna področja.

Nadalje sledi Besednjak – definicija in opis pojmov, ki se pojavljajo na strokovnem področju varnosti in zdravja pri delu.

Preden je osebna varovalna oprema dana na trg, mora njen proizvajalec ali pooblaščen zastopnik s sedežem v ES izpolniti predpisane zahteve postopkov ugotavljanja skladnosti. V poglavju Dodatki je nato podan sistematičen pregledni Postopek ugotavljanja skladnosti za osebno varovalno opremo. Postopek je opisan v PRILOGI IX Uredbe (EU) 2016/425 Evropskega parlamenta in Sveta o osebni varovalni opremi ter razveljavitvi Direktive Sveta 89/686/EGS v čl. 19.

Sledi sistematični seznam standardov. Poznavanje standardov je pomembno tako za strokovnjake, ki delajo in sodelujejo na področju varnosti in zdravja pri delu kot tudi za trgovino, ki prodaja osebno varovalno opremo. Izbrani so najnovejši harmonizirani standardi SIST EN – za osebno varovalno opremo, ki so pregledno izbrani in prikazani glede na vsebino po posameznih poglavjih v knjigi.

V dodatku je dodan še nov Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu, UI. RS, št. 181/2021, s prilogami.

Priročnik je mogoče naročiti preko spletne pošte na naslovu vasja.kronegger@ptv.si.

